

Till: Finansdepartementet
Remiss SOU 2020:46
Jämlikhetskommissionens betänkande
En gemensam angelägenhet,
Dnr. Fi2020/03418

Stockholm 12 april 2021

Remissvar från branschorganisationen Spelbranschens Riksorganisation

Spelbranschens Riksorganisation (Sper) representerar 11 spelbolag; ATG, Bethard, Betsson, Comeon, Folkspel, Kombispiel, Miljonlotteriet, Swebico, Svenska Postkodlotteriet, Svenska Spel och Paf-koncernen samt fem leverantörer till spelbranschen. Sper har därutöver fyra samarbetspartners inom spelansvarsområdet.

Sper är en branschorganisation som alltid verkat och verkar för ett starkt konsumentskydd. Arbetet för att minimera riskerna med spel och att ta ansvar för spelarna är centralt i Spers arbete.

Sammanfattning

- Staten bör skapa ett riktat bidrag till primärkommuner och regioner – **Sper delar Kommissionens rekommendation**
- Marknadsföring av kommersiella spel ska kombineras med varningstexter av samma slag som gäller alkohol och tobak – **Sper avstyrker Kommissionens förslag**
- En statligt administrerad spelportal skapas, till vilken samtliga statliga och licensierade bolag är knutna – **Sper avstyrker Kommissionens förslag**
- När en person loggar in för att spela, ska ett maximalt spelbelopp avsättas för de närmaste 24 timmarna – **Sper avstyrker Kommissionens förslag**
- Tillgängligheten till spel begränsas genom begränsade öppettider – **Sper avstyrker Kommissionens förslag**
- Ge Spelinspektionen, Konsumentverket, Folkhälsomyndigheten eller annan myndighet som regeringen utser rätt att behandla avidentifierad information om dem som spelar hos de licensierade företagen – **Sper hänvisar till remissförfarandet av Spelmarknadsutredningen**

Spers synpunkter på Kommissionens förslag och rekommendationer:

1. Behandlande insatser

Kommissionens rekommendation: Staten bör skapa ett riktat bidrag till primärkommuner och regioner för att ge dem förutsättningar att bygga upp och utveckla förebyggande och behandlande insatser.

Kommissionen konstaterar att i lagstiftningen, såväl i socialtjänstlagen som i hälso- och sjukvårdslagen, har spelmissbruk likställt med andra missbrukstillstånd och därmed lagt ett ansvar på primärkommuner och regioner att erbjuda drabbade behandling. Dock har inga nya resurser överförts till kommuner och regioner för att möta detta nya ansvar. **Sper delar kommissionens bedömning att ett riktat bidrag bör införas för att möjliggöra för kommuner och regioner att leva upp till detta ansvar.**

2. Reklam begränsning

Kommissionens förslag: Marknadsföring av kommersiella spel ska kombineras med varningstexter av samma slag som gäller alkohol och tobak. Förslaget innebär att det i Tryckfrihetsförordningen 1 kap. 12 § införs en möjlighet att, i likhet med vad som gäller för alkohol och tobak, begränsa reklam för kommersiella spel. Motsvarande förändring krävs i Yttrandefrihetsgrundlagens första kapitel.

Kommissionen framför att spelreklam i dag inte kan omfattas av samma restriktiva regelverk som finns inom alkohol och tobak, även om det kan anses motiverat. Kommissionen konstaterar att det beror på att reklam omfattas av tryck- och yttrandefriheten. Kommissionen föreslår därför att ett undantag motsvarande det som finns för alkohol och tobak bör göras också för spelmarknaden för att krav ska kunna ställas på varningstexter. Sådana texter skulle då med automatik komma upp vid marknadsföring via teve och vid inloggning till nätspel och finnas väl synliga vid andra typer av spel, på samma sätt som krävs för alkoholreklam och tobaksförpackningar.

Sper konstaterar att Spelmarknadsutredningen (SOU 2020:77) s. 194 skriver bl.a. följande avseende varningstexter:

”Av den internationella utblicken framgår att det i vissa länder har införts krav på ”varningstexter” vid marknadsföring av spel på samma sätt som finns på alkohol- och tobaksområdet. I Belgien finns ett krav på att i marknadsföringen ange ”Spela måttfullt!” och i Spanien ska marknadsföring av spel innehålla ett meddelande som uppmuntrar konsumenten till att ”spela ansvarsfullt”.

Spelmarknadsutredningen skriver vidare att spelforskning är ett relativt nytt forskningsområde och avseende varningsmeddelanden finns det inga utförliga studier som visar om sådana informationsinsatser gett några resultat vad gäller spelares riskmedvetenhet eller spelmönster. Det finns också vissa grundlagsaspekter att beakta när det gäller införandet av s.k. varningstexter i marknadsföring av spel. Spelmarknadsutredningen konstaterar att eftersom det i nuläget inte finns någon forskning som ger stöd för att varningsmeddelanden har någon effekt bedömer

utredningen att det i detta skede inte finns skäl att ytterligare utreda förutsättningarna för att införa varningsmeddelanden vid marknadsföring av spel. **Sper delar Spelmarknadsutredningens ståndpunkter avseende frågan om varningstext och avstyrker Kommissionens förslag.** Skulle regeringen ändå överväga att införa någon form av varningstext bör den endast tillämpas vid reklam för sådana spel som efter riskklassificering bedöms medföra störst risk för spelproblem och budskapen bör vara reflekterande.

3. Statlig grindvaktsfunktion

Kommissionens förslag: En statligt administrerad spelportal skapas, till vilken samtliga statliga och licensierade bolag är knutna. Den arbetande spelutredningen ges tilläggsdirektiv om att utarbeta ett konkret förslag med denna inriktning.

Kommissionen menar att staten har i nuvarande lagstiftning avstått från större delen av kontrollfunktionen av spelandet och de spelande. Kontroller av ålder, fusk och brottslig verksamhet (såväl gentemot licenshavaren som staten) är i lagstiftningen placerad hos de licensierade företagen, medan Spelinspektionen har en mer begränsad tillsynsfunktion. Kommissionen anser att ett sätt att radikalt förbättra möjligheterna att övervaka spelandet och förebygga eller inskrida mot missbruk är att skapa en gemensam it-portal för de licensierade företagen. Lösningen erinrar om det statliga monopol som gäller för detaljhandel med alkoholdrycker.

Sper konstaterar att Spelmarknadsutredningen aldrig fick ett tilläggsdirektiv avseende skapandet av en spelportal. Utredningen tog överhuvud taget inte upp frågan i sitt betänkande. Sper vill dock uppmärksamma att Spelmarknadsutredningen analyserat frågan om ett nationellt gränssättningssystem och skriver bl.a. följande:

” Spelinspektionen framhåller att ett nationellt register, som är en förutsättning för att sätta gränser ska kunna gälla vid spel hos samtliga licenshavare, skulle innefatta stora mängder känslig information. Införandet av ett sådant register skulle enligt myndigheten förutsätta en noggrann konsekvensanalys och analys av dess förenlighet med våra grundlagar och internationella förpliktelser. Införandet av ett sådant register skulle ta åtminstone omkring tre år och kräva betydande resurser för myndigheten. Enligt Spelinspektionen bör i första hand alternativa åtgärder övervägas, framför allt att tydliggöra licenshavarnas omsorgsplikt”.

Sper anser det oerhört viktigt att regeringen beaktar de synpunkter som Spelinspektionen lyfter fram i sin slutredovisning enligt regeringens beslut (Fi2020/01922/OU) Utvecklingen på spelmarknaden, och vidtagna åtgärder, med anledning av det nya coronaviruset. Sper menar att kanaliseringen, som är ett uttalat mål med gällande spellag, försvåras med ett förslag avseende begränsade öppettider m.m. Förslaget innebär att konsumenter kan komma att välja att spela hos olicensierade bolag när de inte längre kan spela i portalen och det innebär också en risk att licensierade bolag lämnar de licensierade marknaden på grund av föreslagna begränsningar.

Spelinspektionens slutredovisning pekar också på att den personuppgiftsbehandling som behöver ske med anledning av ett nationellt register för spelgränser kommer sannolikt

vara så ingripande i den personliga integriteten att det kommer att krävas ett uttryckligt och relativt detaljerat lagstöd för vad som ska registreras i registret. Sper vill även poängtera att förslaget innebär stora tekniska utmaningar i att utforma, implementera och drifta en portal som omfattar allt spel.

Sper delar Spelmarknadsutredningens och Spelinspektionens resonemang kring ett nationellt gränssättningssystem. Den av Kommissionen föreslagna spelportalen ter sig än mer ingripande och komplex och skulle kräva en gedigen utredning och konsekvensanalys. Sper avstyrker Kommissionens förslag i denna del.

4. Maxbelopp för spelande

Kommissionens förslag: När en person loggar in för att spela, ska ett maximalt spelbelopp avsättas för de närmaste 24 timmarna för spel på samtliga spelformer som är tillgängliga på den gemensamma plattformen. Den arbetande spelutredningen ges tilläggsdirektiv om att utarbeta ett konkret förslag med denna inriktning.

Kommissionen konstaterar att nuvarande lagstiftning har reglerat att den spelande själv ska sätta ett maxbelopp för hur mycket som kan läggas på spel. Dock ligger den restriktionen endast hos det aktuella företaget, vilket då inte hindrar spelaren från att byta spelbolag och sätta en ny maxgräns där och fortsätta spela ett liknande spel. För att skydda individen mot okontrollerat spelande och samtidigt medge valfrihet kan man kräva av den som börjar spela att ett maxbelopp anges som gäller för hela den reglerade marknaden. Kommissionen menar att en lösning är att den föreslagna spelportalen (se punkt 3) för varje spelare vid inloggning skapar ett tillfälligt spelkonto dit mer pengar inte kan transfereras under den bestämda tidsperioden.

Sper delar Spelmarknadsutredningens och Spelinspektionens slutsatser avseende ett nationellt gränssättningssystem (se Spers kommentarer under punkt 3 Statlig grindvaktfunktion) och avstyrker därmed Kommissionens förslag i denna del.

5. Tidsbegränsningar för spel

Kommissionens förslag: Tillgängligheten till spel begränsas genom begränsade öppettider. Den arbetande spelutredningen ges tilläggsdirektiv om att utarbeta ett konkret förslag med denna inriktning.

Sper konstaterar att Spelmarknadsutredningen som haft till uppdrag att föreslå olika åtgärder för ett ökat skydd och stärkt reglering på spelmarknadsområdet inte föreslagit att tillgängligheten till spel begränsas genom begränsade öppettider. **Sper hänvisar även i detta förslag till Spelmarknadsutredningens och Spelinspektionens slutsatser avseende ett nationellt gränssättningssystem (se Spers kommentarer under punkt 3 Statlig grindvaktfunktion) och avstyrker därmed Kommissionens förslag i denna del.**

6. Forskning avseende prevention och behandling av problemspelande och spelmissbruk

Kommissionens rekommendation: Ge Spelinspektionen, Konsumentverket, Folkhälsomyndigheten eller annan myndighet som regeringen utser rätt att behandla avidentifierad information om dem som spelar hos de licensierade företagen.

Sper konstaterar att Spelmarknadsutredningen föreslagit att licens- och tillståndshavare enligt spellagen ska vara skyldiga att på begäran av spelmyndigheten lämna uppgifter om utvecklingen på spelmarknaden. Utredningen föreslår vidare att i samband med införandet av den nya uppgiftsskyldigheten finns skäl att se över Spelinspektionens roll som statistikbärare. Det finns flera andra myndigheter och även andra aktörer som är beroende av uppgifter från Spelinspektionen. Det kan exempelvis handla om regeringen, Statskontoret, Folkhälsomyndigheten och forskare. Som Spelinspektionens uppdrag är utformat i dag, är myndighetens uppdrag i huvudsak att informera regeringen om utvecklingen. Utredningen föreslår mot bakgrund av det att Spelinspektionens uppgift att informera om utvecklingen på spelmarknaden ska utvidgas till att inte enbart gälla gentemot regeringen.

Sper anser att delar av denna fråga analyserats i Spelmarknadsutredningen och att förslaget därmed till viss del kommer att behandlas i remissförfarandet av Spelmarknadsutredningens betänkande.

Detta yttrande har beslutats av Spelbranschens Riksorganisation genom handläggning av föreningens vd: Jenny Nilzon, jenny.nilzon@sper.se, 070-540 17 60.